In Nomine Domini, Amen.

QVÆSTIO IVRIDICA,

De Foro & Pœnis Sæcularium, in Criminibus mixti fori. *Ex cap. Felicis, § Per hoc quoque, de Pœnis in 6. iunctâ L. Placet. C. de Sacrosanctis Ecclesijs,* canonizata *in can. Generaliter.* 16. *Q.* 1.

QVAM

Sub Felicissimis Auspicijs,

Magnifici, Perillustris & Admodùm Reuerendi Domini,

M. SIMONIS STANISLAI MAKOWSKI,

Sacræ Theologiæ Professoris, Ecclesiæ S. Floriani Canonici, S. R. M. Secretarij, & Almæ Academiæ Cracouiensis, Studij

GENERALIS RECTORIS VIGILANTISSIMI.

M. SEBASTIANVS PISKORSKI,

In Almâ Academiâ Cracouiensi, Collegij Minoris Professor. pro Collegio DD. J. CC. publicè disputandam, Superiorum permissu,

Cracouiæ, in Collegio DD. Iuris-Consultorum,

PROPONET.

Anno Domini, 1672. *Die* 19. *Mensis Septembris, horâ ante meridianâ, Septimâ.*

Ex Officinâ SCHEDELIANA, S. R. M. Typograph.

Q V Æ S T I O.

V. Laicus manus violentas in Clericum inijciens, aut maleficiũ in Ecclesiâ, vel rebus illius, aut iuribus committens, non obstante priuilegio sui fori, à Iudice Ecclesiastico in ius vocari: viáq; & ordine Iuris seruato, pro crimine illo, & quocunque alio mixti fori, puniri: & punitus iam, aut absolutus, iterum pro tali excessu, coram sæculari Iudice conueniri, còërcerique posſit ?

CONCLVSIO I.

Laicus manus violentas in Clericum inijciens, aut maleficium in Ecclesiâ, vel rebus illius, aut iuribus committens, non obstante priuilegio sui fori sæcularis, & illâ dispositione Iuris communis: *Actor sequitur forum rei.* à Iudice Ecclesiastico in ius vocari potest.

C O R O L L A R I A.

I. Altior est potentiorq́; Iurisdictione sæculari, Potestas Ecclesiastica, in concernentibus Ecclesiæ fauorẽ, tam in statuendo, quã iudicando.

II. Canonum statuta in concernentibus Ecclesiam, ministrosq́;, & possessiones eius, ac vbi agitur de peccato, æquè constringunt Laicos, vt Clericos: potestque Ecclesiâ canonizare legem, quando pro illâ facit: sed eam contra se recipere non tenetur.

III. Non debent dedignari sæculares, quantumuis potentes, quando Clericus, omisso foro sæculari, recurrit ad forum Ecclesiasticum, contra eosdẽ, iustitiæ consequendæ ergò: spectatâ qualitate criminis & causæ.

IV. Nec fiscalis fori Ecclesiastici est iniurius, quoties Laicum percussorem Clerici, ad pœnam can. Siquis suadente 17. q. 4. *ad forum spirituale trahit: dum percussus iniuriam non prosequitur, aut percussor pactum de non querulando fecit: similiter quando intentat actionem sacrilegis, rerum Ecclesiæ detentoribus iniustis, Ecclesiæ aut cæmiterij violatoribus &c. dummodò faciat zelo iustitiæ, non animo nocendi, odioq́; vel inuidiâ premat.*

V. Iure meritò pœna excommunicationis percelluntur Iudices sæculares. In cap. Quoniã. de immunit. Eccl. in 6. *quando impedimentũ præstant, nè Laicus litiget coram Iudice Ecclesiastico, super causâ, quæ*

quæ ad forum Ecclesiæ, de iure vel consuetudine spectat: nec vllum vnquam debet habere pondus, Cyni dictum, ad L. Quoties C. *de Iudicijs: Canonicos Iureconsultos, fecisse sibi iura, pro libitu suæ voluntatis, & Leges ciuiles seruare ad commodum suum, non autem contra se, propter ambitionem, Iurisdictionis sæcularis vsurpandæ.*

CONCLVSIO II.

Laicus violentiæ, in personam Ecclesiasticam, vel Ecclesiam, resq; aut iura illius, commissæ, tum & cuiuscumq; criminis, mixti fori reus, non nisi seruato iuris ordine, ac viá, ab Ecclesiastico Iudice puniri debet.

COROLLARIA.

I. Sententia contra inculpatum criminis, non conuictum, nec confessum, multò magis contra non citatum: prout contra Canones aut Leges lata, de iure non subsistit, nec ab eâ appellare opus.

II. Iudicis officium est, primò cognoscere, deinde Sententiã ponderare, pronuntiare subinde, tandem exsequi: & nunquam nisi cognitis plenè meritis causæ, ad definiendum in negotio descendere: nec iuxta scientiam propriã, sed secundùm allegata & probata iudicare: nisi fortè super notorio cognoscat: ac ideò non amore, non odio, non vtilitate priuatâ, à semitâ iustitiæ deflectere: absit verò vt duarum simul personarum vicem sustineat.

III. In Iudicijs, licet non habenda sit acceptio personarum: discutiendum nihilominus est, an ex proposito, an impetu, an casu delictum commissum fuerit: & in criminalibus, vbi maius periculum vertitur, cautius agendum, & probationes luce clariores requirendæ.

IV. Si Iudex ad plenam cognitionem veritatis, viâ ordinariâ peruenire nequeat, non prohibetur aliquâ simulatione licitâ, vt à reo criminis confessionem eliciat, vti: non tamen potest in confitentem spe impunitatis promissæ, pœnas extendere ordinarias; nisi fortassis frustratus iam promissione Iudicis, in confessione criminis, reus perseueret, & indicia præsumptionesq́; non vanæ, contra eundem militent.

V. Ex omni quidem delicto, tam publico quàm priuato, duplex offensa nascitur, vna parti læsæ, altera Reip. at non simul vtroq; iudicio agitur, sed altero post alterum: & si vtrumq; ad vindictam tendit, vno intentato, alterum prorsus quiescit.

CONCLVSIO III.

Laicus malefactor Ecclesiæ, vel Eccles: personæ, aut cuiuscũq; criminis mixti fori, v. g. sacrilegij, vsuræ, adulterij, blasphemiæ incestûs &c. inculpatus, & à Iudice

Iudice Ecclesiastico, pro eodem punitus, quoties pœna non est commensurata culpæ, aut à foro sæculari diuersa, neq; vna tollit alteram; rursus à Iudice, sæculari, in ius vocari, còërceriq; in quo excedit potest.

C O R O L L A R I A.

I. Interest Reip: delicta, non solùm per accusationem, sed etiam inquisitionem & delationem, in iudicium deducta vindicare, debitâ iuris animaduersione; quo ita mali coërceantur & quietius inter malos, viuant boni: vtq; crimen, quoties non est sufficienter punitum, vel ob defectum potestatis, vel ob præuaricationem, aut collusionem accusatoris, vel propter enormitatem criminis, vel propter diuersam formam actionis, integrè vindicetur, prouidere.

II. Quemadmodùm simplicitati delinquentium in pœnâ detrahendum, ita malitijs hominum indulgendum non est: & quantumuis lex noua, vel statutum loci, imponat certam pro delicto pœnam, non propterea tamen, sublata censetur animaduersio, iure communi sancita.

III. Iudex inferior, non potest pœnam, lege aut canone sancitam, pro suo arbitratu temperare: licet secus sit censendum, de iudice superiorem non recognoscente: dummodò id ex causâ fiat legitimâ.

IV. Non temere facit Iudex Ecclesiasticus, quando exclusâ prorsus Iurisdictione sæculari, cognoscit de crimine perpetrato à Clerico simul & Laico; non tantùm ad Clerici ipsius, sed etiam Laici, condignam animaduersionem.

V. Inferiorum culpæ ordinum, ad nullos magis referendæ sunt, quàm ad desides, negligentesq; magistratus, qui multam sæpè nutriunt pestilentiam, dum austeriorem dissimulant adhibere medicinam: aut ad importunitatem intercedentium, meritas non extendunt pœnas.

CONCLVSIO IV.

Laicus à Iudice Ecclesiastico, pro violentiâ Clerico, vel Ecclesiæ illata, aut pro quocumq; crimine mixti fori, pœnâ commensuratâ culpæ, nec diuersâ à Iure Ciuili punitus, vel legitimè absolutus; non potest iterum, pro eodem delicto, coram Sæculari Iudice, acusari ad pœnam, còërceriq;.

C O R O L L A R I A

I. Non solùm sententiâ Iudicis, sed etiam Principis indulgentiâ, qui crimen remittere potuit, legitimè absolutus, in foro exteriori, liber est ab accusatione iterandâ; secus est si absolutus fuerit, in foro interiori.

II. Quando plura remedia competunt ad vindictam, sententia lata in vno iudicio, obstat in alio; etiamsi plus possit aliquis consequi, per aliud.

III. Sicut licet reo, pluribus vti defensionibus, ad excludendam intentionem actoris: ita & actori, arte quapiam, doloq; bono, elidere cauillationes aduersarij, ex causâ legitimâ: at fallere iudicem aut aduersarium, per imposturam mendacij & falsitatis, alterutri non licet.

IV. In Iudicijs absolutorijs, simpliciter absolutus, censendus est absolutus in omnibus: at condemnatus in tanto & soluens, nonnisi absoluitur à tanto; alioqui si ex alio capite teneatur, nō est absolutus; sed poterit conueniri saltem in eo, quod excedit.

V. Iudex in omnibus actionibus, cùm ex officio nobili, tùm mercenario intentatis, quid liceat secundùm æquitatem, quid deceat secundùm honestatem, quid expediat secundùm vtilitatē, perpendere debet, reflectereq; oculos in L. Respiciendū ff. de Pœnis: quin ad laborare, nè sit vnus ex ijs, quos arguit can. Sextâ actione 15. q. 7.

pen
is à

s &
ita
est
col-
lam

ali-
im-
ad-

rbi-
en-

tio-
s ad

esi-
ste-
um,

ta,
ner-
co-

re-
an-

iu-

nem
j,ex
&

s o-
h ex
dit.
ta-
pe-
de
7.